

Schrijf een opstel over één van de volgende onderwerpen. Bedenk zelf een titel als er bij de opdracht geen genoemd is.

Als een vis in het water?

Vinex-wijken dringen het polderland terug, lege plekken worden zeldzaam en natuurgebieden wijken voor spoorlijnen en autowegen vol files. En ook als je recreëert, ben je zelden alleen.

Heb jij net als veel anderen het gevoel dat er te weinig ruimte om je heen is, of heb je dat gevoel juist niet? Overweeg je misschien een carrière in het 'ruimere' buitenland? Voel jij je in Nederland als een vis in het water of meer als een haring in een ton?

- 1 Schrijf een beschouwing over de ruimte in Nederland en de betekenis van die ruimte voor jou persoonlijk.

Het gebouw

Gebouwen doen soms een beroep op de menselijke fantasie. In *De ontdekking van de hemel* van Harry Mulisch droomt een jongen telkens van een gebouw waar hij nog nooit geweest is. De graficus Escher heeft onmogelijke bouwwerken getekend. In sommige sciencefictionfilms figureren reusachtige bouwsels. Maar ook in werkelijkheid zijn er merkwaardige gebouwen, in het oog springend door hoogte, materiaalkeuze of vormgeving.

- 2 Schrijf een verhaal waarin een opvallend gebouw centraal staat of als decor dient.

Steeds meer Nederlanders hebben het idee dat de overheid tekortschiet in de bescherming van haar burgers. Sommigen wagen zich 's avonds niet meer op straat en voelen zich niet op hun gemak in tram of trein. Particuliere beveiliging is 'booming business'.

Is het onafwendbaar dat particulieren steeds meer zelf het initiatief voor hun beveiliging nemen? Laat de overheid na de burgers voldoende te beschermen? Welke maatregelen mogen van de overheid verwacht worden om het gevoel van veiligheid te verhogen?

- 3 Schrijf een betoog over deze kwestie.

Beledigen moet kunnen in een democratie!

In het Wetboek van Strafrecht staat een inmiddels berucht artikel waarin de vrijheid van meningsuiting als één der grondrechten omschreven staat.

Toch staat tevens in het Wetboek van Strafrecht, dat belediging strafbaar is.

Hoe zijn deze twee tegenstrijdige artikelen eigenlijk met elkaar te rijmen? Zou het 'beledigingsartikel' eigenlijk niet uit het Wetboek van Strafrecht moeten verdwijnen?

Of vind jij dat er juist voldoende redenen zijn om dit artikel te handhaven?

- 4 Schrijf een betoog over het al dan niet verbieden van beledigende uitingen.

Veel nieuwe producten worden ontwikkeld en te koop aangeboden, zonder dat iemand erom gevraagd heeft. Het zijn artikelen die niet in een aanwijsbare behoefte voorzien. Toch worden deze producten volop gekocht. Door middel van allerlei geraffineerde vormen van reclame wordt de behoefte domweg gecreëerd. Voor het milieu zou het beter zijn als onze economie meer 'vraaggestuurd' zou zijn. Dat zou verspilling tegengaan.

- 5 Schrijf een betoog waarin je een maatschappelijke omslag bepleit van een aanbodgerichte naar een vraaggestuurde wijze van productie.

In de tijd van de filmheld James Dean, de actrice Marlene Dietrich en de gitarist Keith Richards van de Rolling Stones, droeg een bungelende sigaret in de mondhoek bij aan het imago van de artiest: stoer, sexy, excentriek. In onze tijd is de tabaksroker niet langer de stoere rebel (m/v) maar een vieze stinker die niet alleen zichzelf maar ook zijn medemensen naar het leven staat.

Tegenwoordig treft men op een pakje sigaretten door de overheid verplicht gestelde teksten aan die wijzen op de allergeuwelijkste effecten van roken. Zelfs sommige niet-rokers storen zich inmiddels aan deze bemoeizucht van de overheid, die het op andere terreinen van de volksgezondheid – zie de ellenlange wachtlijsten – zo laat afweten.

- 6 Schrijf een betoog over deze al dan niet hinderlijke bemoeienis van de overheid met de gezondheid van de burgers.

Steeds meer jonge volwassenen stellen het krijgen van kinderen uit tot omstreeks hun dertigste levensjaar. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe langer de gezinsuitbreiding wordt uitgesteld: eerst carrière en genieten van je vrijheid, dan kinderen, lijkt het motto.

Het op latere leeftijd krijgen van kinderen heeft tot gevolg dat men tot ver in de vijftig of zelfs tot aan de pensioengerechtigde leeftijd nog 'in de kinderen zit'.

Wat betekent deze ontwikkeling voor maatschappij en gezin? Leveren gezinnen met relatief oude ouders onvoorziene problemen op inzake de opvoeding en ontwikkeling van de kinderen?

- 7 Schrijf een beschouwing over dit onderwerp.

Houseparty's, popfestivals, voetbalwedstrijden, het zijn gebeurtenissen waar grote massa's op afkomen. Dikwijls maakt de massaliteit deel uit van het plezier; blijkbaar doet het iets met je als je kan opgaan in een feestvierende of juichende menigte. Een enkele keer ook slaat de vlam in de pan en verandert een groots feest in een uitbarsting van vernielzucht en agressie.

Niet alleen vreugde, maar ook verdriet wordt door velen graag in massale optochten en rouwstoeten beleefd.

Waarin schuilt de aantrekkingskracht van de massa? Wat brengt mensen ertoe in soms extreem grote groepen te dansen, te luisteren en te kijken?

- 8 Schrijf over dit onderwerp een beschouwing.

School onder de loep

Omdat jij jarenlang hebt meegedraaid op school, mag je jezelf 'ervaringsdeskundige' noemen: je kunt de sterke maar ook zwakke kanten van je school haarfijn onderscheiden.

Dat is dan ook precies de reden dat het public-relationsbureau *Educational Investment* jou benadert. Er wordt aan jou en enkele andere examenkandidaten gevraagd een artikel te schrijven waarin je aangeeft in welke positieve of negatieve opzichten de school in de loop der jaren heeft bijgedragen aan jouw ontwikkeling en persoonlijke vorming. Het is de bedoeling dat de medewerkers van dit bureau uit de verschillende artikelen een aantal criteria afleiden waaraan scholen moeten voldoen om van leerlingen een positieve beoordeling te krijgen.

- 9 Schrijf dit artikel voor *Educational Investment*.

Tijdreiziger op bezoek

Sinds *The Time Machine* (1895) van H.G. Wells hebben talloze sciencefictionfilms en -boeken het verschijnsel tijdreizen uitgebeeld. Er zullen wel wat theoretische en praktische problemen overwonnen moeten worden voordat tijdreizen werkelijkheid wordt, maar het idee is aanstekelijk. Zo kun je je voorstellen dat een tijdreiziger vanuit een toekomstige eeuw onze eigen tijd bezoekt. Waarschijnlijk zal deze bezoeker zich over van alles en nog wat verbazen en onze samenleving in sommige opzichten primitief vinden.

- 10 Karakteriseer in een beschouwing de samenleving van nu, waarbij je de blik van een denkbeeldige tijdreiziger gebruikt om onze eigen tijd een spiegel voor te houden.

Einde